

PRIJAVA na natečaj ČEBELAM NAJBOLJ PRIJAZNA OBČINA 2014

Prijavitelj: Mestna občina Ljubljana
Odgovorna oseba: Zoran JANKOVIČ, župan
Naslov: Mestni trg 1, 1000 Ljubljana

Kontakt: **Mestna občina Ljubljana**
Oddelek za varstvo okolja
Odsek za razvoj podeželja
Zarnikova 3, SI – 1000 Ljubljana
T: +386 (0)1 306 43 01
F: +386 (0)1 306 43 03
E: podezelje@ljubljana.si
W: <http://www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/ljubljansko-podezelje/>

Kontaktna oseba: Maruška Markovčič, višja svetovalka I
T: +386 (0)1 306 43 09
maruska.markovcic@ljubljana.si

Kazalo

MESTNA OBČINA LJUBLJANA – KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA	3
ZGODOVINSKI ORIS ČEBELARJENJA V MESTNI OBČINI LJUBLJANA	3
Organiziranost čebelarjev v MOL	4
VPRAŠALNIK.....	5
1. Ali na javne površine kot so parki in zelenice sadite medovite rastline? Ali imate to urejeno z predpisom ali je to samo navodilu župana oz. občinske uprave?	5
2. Ali vaša občina spodbuja čebelarski turizem oz. skrbi za ohranjanje čebelarske kulturne dediščine? Kako?	6
3. Imate v vašem lokalnem okolju ponudbo čebelarskega turizma? Ali vaša občina namenja kakšna sredstva za spodbujanje dejavnosti na tem področju (na primer razpis za dopolnilno dejavnost)?	7
4. Imate v občini urejeno medovito, učno pot ali park z medovitimi rastlinami?	8
5. Ali v vaši občini na šolah delujejo čebelarski krožki? Ali kako medsebojno sodelujete?	8
6. Ali sodelujete z lokalnim čebelarskim društvom? Kako?	9
7. Ali sodeluje župan ali drugi občinski predstavnik na vseslovenski dobrodelni akciji Tradicionalni slovenski zajtrk in se pridruži otrokom v vrtcu pri zajtrku? Ali se to sodelovanje kaže še v kakšni drugi obliki?	11
8. Ali objavljate v lokalnem glasilu in na spletu občine članke in obvestila na temo čebelarskih dogodkov in aktivnosti na vašem območju?	12
9. Ali občina kot svoja protokolarna darila uporablja čebelje pridelke in izdelke ? Če je odgovor pozitiven, prosimo če jih navedete katere?.....	12
10. Se v vaši občini na področju ohranjanja čebel in okolja ukvarjate še s kakšno aktivnostjo, ki je niste izpostavili v zgoraj naštetih vprašanjih?	12

MESTNA OBČINA LJUBLJANA – KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA

Mestna občina Ljubljana meri 27.499 ha, od tega je 10.854 ha kmetijskih površin in 10.668 ha gozdnih površin. Podeželje v Mestni občini Ljubljana (MOL) predstavlja več kot 2/3 njenega celotnega območja. Podeželje objema Ljubljano. Na vzhodnem delu zajema začetek posavskega hribovja z najvišjim vrhom MOL, Janče (792 m n. v.), kjer prevladuje reja živine in pridelava sadja; na jugu del Ljubljanskega barja, kjer je razvita pridelava poljščin, zelenjave ter reja živine s poudarkom na reji konj; na severu Rašico z ugodnimi legami za sadjarstvo. Pomemben delež predstavljajo kmetijske površine Ljubljanskega polja, kjer prevladuje pridelava zelenjave in poljščin in reja živine, predvsem za pridelavo mleka. Na območju MOL deluje 300 čebelarjev, ki gospodarijo s 3309 čebeljimi družinami.

Zeleno zaledje zagotavlja mestu oskrbo s kakovostno hrano lokalnega porekla, vedno bolj pa postaja pomembna tudi njegova sekundarna funkcija od gospodarnega ravnanja z naravnimi viri (tla in vode) do ohranjanja kulturne krajine, ki jo je skozi stoletja oblikovala kmetijstvo na tem območju. Podeželski prostor nudi številne možnosti za preživljanje prostega časa od rekreacijskih poti, turističnih kmetij do različnih prireditev, ki jih prirejajo strokovna društva, ki delujejo na podeželju.

ZGODOVINSKI ORIS ČEBELARJENJA V MESTNI OBČINI LJUBLJANA

Začetki čebelarjenja na obrobju mesta Ljubljana segajo najverjetneje že v čas prvih poselitev tega prostora. Najstarejša naselja, gradišča iz bronaste dobe, najdemo na vzhodnem delu današnje Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju MOL) že na hribu Zid, na Jančah, na Kaplovem hribu, na Molniku, pri Zagradišču itd. Na podlagi ostankov lahko rečemo, da sta bila dobro razvita tako živinoreja kot poljedelstvo, najdeni ostanki opreme pa kažejo, da je bilo razvito tudi čebelarjenje. V gozdovih so obešali daljša votla debla, v katera so naselili čebelji roj. Na splošno je gozdno čebelarstvo prevladovalo vse do 14. stoletja, ko so počasi začeli čebele prenašati tudi v urbano okolje. Med je bil v srednjem veku edino znano sladilo in ker je bil vosek iskan material za cerkvene sveče, so bili tudi čebelarji kot podložniki manj obremenjeni z dajatvami. Zanimivo je, da je bil tak način čebelarjenja poznan na območju Podlipoglava, Brezij in Besnice vse do II. svetovne vojne.

Čebelarstvo je bilo za Ljubljano velikega pomena, o njem pa poročajo različni arhivski viri. V fevdni knjigi Jamskih iz leta 1453 zasledimo, da je ljubljanski meščan Lenart Meminger, v vaseh Vižmarje, Stanežiče, Dvor in Medno, pobiral desetino v vsem pripadajočem od jagenčkov, prašičkov, do čebeljih panjev. Na pomembnost čebelarstva na območju pod Šmarno goro kaže tudi ime vasi Medno, ki je, kot je razvidno iz srednjeveških zapiskov, nosila prej ime Medovno – in če pogledamo natančneje je to vas, kjer pridelujejo med, oziroma kjer živijo čebelarji. Naslednji arhivski vir poroča o francoski zasedbi Fužinskega gradu leta 1797, kjer so uredili vojaško bolnico. Že nekaj dni po ustanovitvi je poveljujoči podoficir s četo vojakov in vozom nakupoval med po vaseh Sostro, Zadvor, Podlipoglav, Češnjica in Brezje – »pokupil naj bi vsako količino, samo, da je bil med sladek«.

Čebelarji z vzhodnega dela MOL so prodajali svoj med in vosek neposredno ljubljanskim medicinarjem in svečarjem. V začetku 19. stoletja so začeli čebelarji množično trgovati ne le z

medom in voskom temveč tudi s čebelami. Zaradi pojava cenejšega industrijsko pridelanega belega sladkorja in petroleja, ki je začel izpodrivati vosek, je v prvi polovici 19. stoletja prišlo do zastoja pri razvoju čebelarstva. Ponoven razcvet je zaznan v začetku 20. stoletja, ko začnejo uvajati različne nove pridobitve.

Konec 19. Stoletja je na Kongresnem trgu v Ljubljani potekala živahna prodaja medu na debelo, prodaja medu na drobno pa je, do uvedbe tramvajske proge 1901. leta, potekala na ulici ob Škofiji, ki še danes nosi ime Medarska ulica.

Organiziranost čebelarjev v MOL

Začetki organiziranega čebelarjenja segajo v čas vladavine Marije Terezije. Poleg šol so v tem času ustanavljali tudi kmetijske družbe, ki so skrbele za napredek kmetijskih panog, med njimi tudi čebelarstva. Ob koncu 19. stoletja se je med čebelarji pojavila potreba po skupnem in organiziranem delovanju. V Ljubljani, v hotelu Slon, je bilo 30. julija 1873 ustanovljeno Kranjsko društvo za umno čebelarstvo. Sledile so različne oblike organiziranosti, ki so povezovalе čebelarje, skrbele za njihovo izobraževanje in razvoj. Po koncu II. svetovne vojne je bila v Ljubljani ustanovljena Čebelarška zadruga za Slovenijo, čebelarstvo na širšem območju Ljubljane pa se je reorganiziralo v Čebelarško podružnico za Ljubljano in okolico. Leta 1948 je imela preko 6800 članov in približno 100.000 čebeljih družin.

Leta 1951 je bila Zadruga ukinjena, ustanovljena pa je bila Zveza čebelarskih društev Slovenije. Zveza je odkupovala med po celi bivši Jugoslaviji, pri čemer kakovost ni bila na prvem mestu. Njeno delo je leta 1954 prevzel Medex (export), imel pa je tudi pomembno vlogo na področju razvoja in proučevanja ugodnih vplivov čebeljih pridelkov: medu, matičnega mlečka, propolisa, cvetnega prahu in čebeljega strupa, leta 1970 pa je Medex postal tudi največji ponudnik medu in izdelkov iz medu v Jugoslaviji. Leta 2004 je prejel za med Zlati panj znak Višje kakovosti Republike Slovenije.

Na območju Mestne občine Ljubljana danes delujejo štiri čebelarska društva – ČD Barje, ČD Ljubljana Center, ČD Moste Polje in ČD Tacen. Združujejo preko 300 čebelarjev (3% vseh slovenskih čebelarjev). V povprečju ima čebelar 10 panjev, nekaj pa je tudi večjih, ki imajo od 50 do 100 panjev.

1. Ali na javne površine kot so parki in zelenice sadite medovite rastline? Ali imate to urejeno z predpisom ali je to samo navodilu župana oz. občinske uprave?

Na javnih površinah MOL zadnjih deset, bolj intenzivno pa zadnjih pet let, sadi namesto enoletnic medovite trajnice. Na nekaterih javnih površinah, kot je Tivoli, največji in najstarejši park v Ljubljani, pa se sadijo tudi druge trajnice, ki so medovite – kot npr.: Astilba sp., Hosta sp., Pachysandra, Paeonia sp., Hosta sp..

Sajenje trajnic na javne površine ni urejeno s predpisom, se pa MOL ravna po načelu trajnosti in skrbi za okolje. Sajenje trajnic je vsekakor bolj ekološko, omogoča preživetje večjemu številu žuželk, predvsem čebel in je istočasno ekonomsko vzdržno. S trajnicami MOL skrbi tudi za bolj naraven izgled mesta, ki pa se lepo vklaplja v krajinsko urejene celote.

Seznam medovitih rastlin in javnih površin v MOL, kjer se nahajajo:

Aneomone japonica (jesenska anemona) – Severni park, Park Arturo Toscanini

Aster dumosus (jesenska astra) – gredi pri Tromostovju, greda pri RTV- Komenskega, greda Dolgi most

Echinacea purpurea (ameriški slamnik) - Park impresionistov, greda ob Tivolski

Gaura lindheimeri (gaura) – greda krožišče Žale, greda krožišče Leclerc, greda pri RTV- Komenskega, greda Dolgi most

Hemerocallis sp. (maslenica) – Severni park, otroško igrišče Osojna

Hosta sp. (hosta, funkija) – otroško igrišče Osoje, Severni park

Nepeta fassenii 'Six hills Giant' (mačja meta) - greda krožišče Žale, greda krožišče Leclerc, greda pri RTV- Komenskega, greda Dolgi most, park Arturo Toscanini, Argentinski park, gredi pri Tromostovju

Rudbeckia fulgida 'Goldsturm' (rudbekija) – Severni park

Sedum sp. (hermelika – različne sorte) - greda krožišče Žale, greda krožišče Leclerc, greda pri RTV- Komenskega, greda Dolgi most, greda pred sodiščem,.

Pri urejanju mestnih drevoredov je sicer v ospredju primernost rastišča, razrast, velikost, odpornost, in okrasna vrednost. Kljub temu pa je mesto polno lip in divjega kostanja, ki sta še posebej dobra paša za čebele.

Poleg mestnega jedra, površina Mol vključuje tudi t.i. podeželski prostor, ki predstavlja kar 2/3 celotnega območja MOL. Urejanje tega prostora je urejeno s *Strateškimi usmeritvami razvoja podeželja na območju Mestne občine Ljubljana v obdobju 2007-2013*, v pripravi pa je že Strategija razvoja podeželja Mestne občine Ljubljana za programsko obdobje 2014-2020 (osnutek je do 15. 11. 2014 v javni obravnavi). Tako kot prejšnja tudi nova strategija razvoja podeželja določa smeri razvoja kmetijstva in podeželja. Posebno pozornost MOL posveča zlasti integriranemu in ekološkemu kmetijstvu, s čimer ustvarja ugodne pogoje tudi za čebelarjenje in čebele. Vključevanje kolobarja mogoča bogato pašo čebelam med letom. V letu 2014 je bila posebna pozornost posvečena tudi vključevanju ajde.

Na območju MOL je preko 27 ha sadovnjakov in 6 ha nasadov jagod. Sadjarji se ravnaajo po pravih integriranega in ekološkega kmetovanja ter sodelujejo s čebelarji. Pomembno vlogo imata pri tem tudi dve sadjarski društvi (Sadjarsko vrtnarsko društvo J. E. Krek Sostro in Sadjarsko vrtnarsko društvo Ljubljana), ki svoje člane stalno osveščata in izobražujeta o pomenu čebel.

MOL ima urejene vrtničke, na katerih veljajo pravila ekološkega kmetovanja, s čimer se večja pravilna in pravočasna uporaba insekticidov in tako ne prihaja do neljubih pomorov čebel.

Poseben pomen daje MOL gozdu, ki prekriva kar 40% njene površine, od tega je 189 ha v lasti MOL. Kar 10% gozda sestavlja kostanj. Vzhodno območje MOL (Janče) nudi pašo čebelarjem lokalnih in drugih čebelarjev. Plemeniti listavci zavzemajo 1% gozdnatih površin (javor, jesen, brest, lipa in lipovec...). V okviru strateških usmeritev je načrtano delo v gozdu od sečnje do pomlajevanja in vzdrževanje ter plemenitenje drevesne strukture.

2. Ali vaša občina spodbuja čebelarstvo oz. skrbi za ohranjanje čebelarstva kulturne dediščine? Kako?

MOL skrbi za ohranjanje čebelarstva kulturne dediščine na več načinov:

- Direktne finančne spodbude preko dveh razpisov:
 - Javni razpis za dodelitev državnih pomoči za programe razvoja podeželja v Mestni občini Ljubljana – postavitev pomožnih gospodarskih objektov (čebelnjaki), ohranjanje tradicionalnih stavb – možnost obnove čebelnjakov
 - Javni razpis za sofinanciranje programa dela lokalnih društev na področju razvoja podeželja ter za sofinanciranje strokovnih vsebin prireditve na podeželju in Ekopraznika v Ljubljani – kjer lahko kandidirajo čebelarstva društva za sredstva, ki jim omogočajo izvajanje programa

MOL je v letih 2002 do 2006 izvedla etnološke raziskovalne tabore v vzhodnem delu MOL, kjer je bila posebna raziskovalna tema tudi čebelarstvo. Raziskana je bila tradicija čebelarjenja, načini pridelave, prodaja ... Rezultati raziskave so objavljeni v skupnem zborniku raziskav Na podeželju – Etnološke raziskave na območju vzhodnega dela Mestne občine Ljubljana (str. 139-162; publikacija je objavljena na spletni strani MOL: <http://www.ljubljana.si/si/mol/publikacije/?category=68138>)

Poleg omenjenih raziskav sta dve društvi do sedaj izdali tudi bogata zbornika, ki sta prebivalcem mesta približala tradicijo čebelarjenja v MOL : Jurij Šilc – Naj medi! Devetdeset let Čebelarstva društva Tacen. Ljubljana, Čebelarstvo društvo Tacen, 2009 in Janez Zatler – Zgodovina čebelarstva na področju vzhodno od Ljubljane. Ljubljana, Čebelarstvo društvo Ljubljana Moste – Polje, 2002.

Kultura in narava sta se ravno preko čebel povezali v Ljubljani. Na strehi Cankarjevega doma v Ljubljani, največje kulturne institucije v Sloveniji, danes namreč domuje 5 čebeljih družin. Cankarjev dom si prizadeva biti ustanova s poglobljenim in pretanjenim poslušom ne le za kulturo in vse vrste umetnosti ter za dediščino človeštva nasploh, temveč tudi za

spoštovanje in ohranjanje narave. Najnovejša potrditev slogana »S kulturo do narave« je čebelarstvo v Cankarjevem domu.

Pobudo za ta podvig je dal spomladi 2011 gospod Franc Petrovčič, vodja področja obratovanja in vzdrževanja ter pomočnik direktorja tehničnega sektorja, ki se v prostem času doma ukvarja s čebelami in pridelavo naravnega medu. Zamisel, ki se je porodila ob spremljanju strokovnih člankov o mestnem čebelarstvu v Londonu in o namestitvi panjev na strehi Opere v Parizu, je bila sprejeta z navdušenjem.

V mestnem okolju je za čebele ugodna paša; čeprav na prvi pogled morda ni videti, je v mestu veliko dreves, nasadov in vrtov. Čebele letajo na pašo do 3 kilometrov od panja in čebele Cankarjevega doma imajo v tem krogu Tivoli, Rožnik, grajsko pobočje, mestne okrasne nasade, drevorede ... Iz svojega medu je Cankarjev dom oblikoval tudi lično poslovno darilo.

Vsak torek je obiskovalcem v prostorih ČD Barje (OŠ Livada, Kraigherjeva 12, Ljubljana) na voljo vodstvo po razstavi, kjer se lahko seznani s tradicijo čebelarjenja. Po razstavi je organizirano tudi vodstvo.

3. Imate v vašem lokalnem okolju ponudbo čebelarskega turizma? Ali vaša občina namenja kakšna sredstva za spodbujanje dejavnosti na tem področju (na primer razpis za dopolnilno dejavnost)?

Posamezni čebelarji imajo na svojih domovih urejene prodajne prostore za prodajo medu in čebeljih izdelkov. Tu sprejemajo svoje stranke in vse, ki jih zanima čebelarjenje.

Mestna občina Ljubljana spodbuja različne oblike turizma, med drugim tudi čebelarski turizem in sicer v sklopu Javnega razpisa za dodelitev državnih pomoči za programe razvoja podeželja v Mestni občini Ljubljana (Ur. l. RS 80/12)

Čebelarji lahko, glede na stopnjo razvoja dejavnosti, kandidirajo na sredstva za:

- postavitev novega čebelnjaka (Investicije v živinorejsko proizvodnjo – nakup materiala za gradnjo in adaptacijo pomožnih živinorejskih objektov);
- Nakup opreme za predelavo medu (*Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov na kmetijskih gospodarstvih* – Predelava primarnih kmetijskih in gozdarskih proizvodov);

- Nakup materiala za ureditev prostora za opravljanje dopolnilne dejavnosti
- Ureditev prodajnega prostora (*Naložbe v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov na kmetijskih gospodarstvih* – Neposredna prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov z lastnega in drugih kmetijskih gospodarstev);
- Obnovo starega čebelnjaka (*Ohranjanje tradicionalnih stavb* - Naložbe za varstvo dediščine proizvodnih sredstev na kmetijah (kašča, kozolec, skedenj, svinjak, čebelnjak, sušilnica sadja, sušilnica za lan, itd.), če naložba ne povzroči povečanje proizvodne zmogljivosti kmetije);
- Za ureditev turistične dejavnosti na kmetiji (*Naložbe v nekmetske dejavnosti na kmetijskih gospodarstvih* – Turizem na kmetiji);
- Za pridobitev certifikata – nacionalne poklicne kvalifikacije

Delež sofinanciranja se giblje med je večinoma med 40 in 75 odstotki, odvisno od investicije in od tega ali kmetijsko gospodarstvo leži na območju z omejenimi dejavniki ali ne. Prijavitelji lahko prejmejo največ 10.000,00 EUR na investicijo oz. na fazo izvedbe investicije.

S podporami je bil v obdobju 2007-2013 obnovljen en čebelnjak. Ločeno pa so na podlagi spodbud sami čebelarji uredili in obnovili 5 čebeljakov.

4. Imate v občini urejeno medovito, učno pot ali park z medovitimi rastlinami?

Trenutno MOL nima urejene medovite učne poti, vendar pa že zadnjih deset let zasaja javne površine z medovitimi trajnicami, s tem pa osvešča prebivalce Ljubljane. V pripravi je Medena pot po Ljubljani, ki bo vključevala tako grajski hrib kot tudi Botanični vrt.

V vzhodnem delu, na območju Janč, je MOL postavila Sadno cesto med Javorom in Jančami, ki danes združuje preko 30 ponudnikov. Pot je speljana med urejenimi modernimi sadovnjaki in nasadi jagod, prav tako pa tudi med travniškimi sadovnjaki. Ustrezne strokovne službe skrbijo za razvoj sadjarstva, ki poteka po načelih integrirane pridelave. Na ta način se ustvarja ustrezno ravnovesje med pridelovalci sadja in čebelarji. Območje ponuja dobro pašo za čebele, o čemer pričajo tudi številni nakladni panji, ki jih čebelarji vsako leto postavljajo na tem območju.

5. Ali v vaši občini na šolah delujejo čebelarski krožki? Ali kako medsebojno sodelujete?

Čebelarska društva na osnovnih šolah v Ljubljani izvajajo čebelarske krožke, vsako leto pa tudi v okviru programa dela (delovanje čebelarskih društev sofinancira MOL z javnim razpisom) čebelarska društva organizirajo različne predstavitve čebelarstva in čebel po šolah in vrtcih.

Leta 2011 so društva organizirala čebelarske krožke v 3 šolah in predstavitve v 6 šolah, skupaj pa se jih je udeležilo 374 otrok.

Leta 2012 pa so društva organizirala poleg 5 krožkov tudi predstavitvene dneve pomena medu v prehrani, ki se jih je na območju MOL udeležilo preko 2800 otrok.

Leta 2013 in 2014 je bilo na osnovnih šolah v Mestni občini Ljubljana organiziranih preko 30 delavnic za otroke, redno pa deluje 7 čebelarških krožkov, v katere je vključenih preko 100 otrok.

6. Ali sodelujete z lokalnim čebelarškim društvom? Kako?

Čebelarška društva so ena najstarejših stanovskih društev na območju današnje Mestne občine Ljubljana:

ČD Tacen, ki je bilo ustanovljeno že daljnega leta 1919 in sicer na domačiji Maček v Tacnu. Po II. svetovni vojni so se preimenovali v Čebelarško družino Tacen, leta 1980 pa je bilo registrirano Čebelarško društvo Tacen;

ČD Tacen – Pločanska 8, 1211 Ljubljana – Šmartno, Predsednik: Anton Tome, M: 041 561 548, E: tonetome47@gmail.com.

Začetki **ČD Moste Polje** segajo v leto 1921, ko so na pobudo gostilničarja Franca Korbarja iz Spodnje Hrušice ustanovili čebelarško podružnico Hrušica, k članstvu pa so pozvali čebelarje od Štepanje vasi do Besnice. Leta 1945 so se preimenovali v Čebelarško podružnico Devica Marija v Polju, 1946 Čebelarško družino Polje, danes pa nosi naziv ČD Moste Polje in združuje čebelarje vzhodnega dela MOL.

ČD Moste Polje – Zaloška c. 191 a, 1260 Ljubljana – Polje, Predsednik: Marko Alauf, M: 041 661 098, E: smrekar.edo@gmail.com.

Na pobudo ravnatelja osnovne šole Barje, Tita Grčarja je bilo 1933 leta ustanovljeno **ČD Barje**. Želel si je, da bi se čebelarji na območju Barja (s tem imenom je geograf Anton Melik poimenoval območje Ižanske ceste, Črne vasi, Lip in območja Hauptmanca) združili v skupnost, v kateri bi se strokovno izobraževali in enotno nastopali pri širjenju čebelarstva. Od leta 2006 ima društvo sedež v osnovni šoli Livada, kjer so uredili tudi manjši čebelarški muzej, v katerem so razstavljena različna čebelarška orodja in pripomočki za čebelarjenje. Odprt je vsak torek po 18. uri.

ČD Barje - Ul. Dušana Kraigherja 2, 1000 Ljubljana, Predsednik: Milan Ovca, T: 01 427 13 15, E: milan.ovca@gmail.com.

ČD Ljubljana Center združuje več kot 50 čebelarjev, ki čebelarijo na območju MOL in širše. ČD Ljubljana Center – Linhartova 13, 1000 Ljubljana, predsednik: Trajče Nikoloski, E: nikotraj@gmail.com.

MOL tesno sodeluje z vsemi štirimi čebelarškimi društvi. Vsako leto razpiše javni razpis za dodelitev sredstev za izvedbo programa dela čebelarških in drugih strokovnih društev. V ospredje sodelovanje MOL postavlja osebni stik s predsedniki čebelarških društev. Uslužbenci Odseka za razvoj podeželja in upravne zadeve verjamejo, da se le tako lahko ustvarja dobre sinergijske učinke in dosega dobre rezultate na terenu.

Glavni cilji organiziranja čebelarjev v društva na območju MOL so izobraževanje, izmenjava informacij in povezovanje za lažje doseganje skupnih ciljev. V ta namen se izvajajo zimska predavanja, člane obveščajo o možnostih izobraževanja pri Čebelarški zvezi Slovenije, vsako leto izvedejo strokovno ekskurzijo in srečanje članov društva. Samo društvo ima poleg povezovalne in izobraževane funkcije tudi nalogo zbiranja podatkov ob popisu in registraciji čebelnjakov ter urejanju pašnih katastrov.

Vedno pomembnejša postaja vloga čebelarских друštev pri osveščanju vrtničarjev in sadjarjev glede uporabe zaščitnih sredstev pri varstvu rastlin. Na ta način se trudijo, da ne bi prihajalo do nepotrebne zastrupitve čebel in ptic. Pomembna je njihova vloga pri vzgajanju in osveščanju mladih, predvsem osnovnošolske mladine. V okviru čebelarских krožkov mlade seznanjajo s čebelnjakom, delom v njem, s pomenom čebel za naše življenje in medu za naše zdravje. Vzgajajo jih v duhu pravega odnosa do teh edinstvenih živali.

MOL sodeluje na aktivnostih čebelarских друštev, še posebej na različnih problemsko naravnanih okroglih mizah (2011 je ČD Moste Polje organiziralo problemsko konferenco na temo pomora čebel, kjer je Mol predstavila svoja prizadevanja za odpravo teh nevarnosti).

Čebelarje in čebelarська друštva so redno vključeni v dejavnosti, ki jih organizira MOL ali pa v dejavnosti, kjer MOL sodeluje. Tako vsako leto sodelujejo na Ljubljanski vinski poti – Martinova razvajanja, na prireditvi Jesenska tržnica na Ljubljanskem barju, na vseh prireditvah strokovnih društev v MOL. Čebelarji in društva niso vključeni le v promocijski del, temveč jim je na teh prireditvah zagotovljena tudi možnost prodaje.

MOL, Odsek za razvoj podeželja in upravne zadeve, je v stalnih stikih s predsedniki čebelarских друštev in sproti rešuje oz. pomaga reševati morebitne težave in prisluhne vsem pobudam. Tako je MOL na pobudo ČD Barje, vzpostavila kontakt z Botaničnim vrtom v Ljubljani (najstarejša neprekinjeno delujoče kulturna institucija v Sloveniji). Pogovori so bili izredno produktivni – ČD Barje bo v vrtu leta 2015 postavilo čebelnjak s štirimi panji, skrbelo bo za njegovo delovanje in oskrbo ter pripravo medu za prodajo – *Med iz Botaničnega vrta*. Na ta način bo združeno koristno s prijetnim – opraševanje in pridelava medu. Načrtuje se tudi postavitve čebelnjaka na Grajskem griču in na strehi Biotehniške fakultete, ter priprava strategije trženja tega medu.

7. Ali sodeluje župan ali drugi občinski predstavnik na vseslovenski dobrodelni akciji Tradicionalni slovenski zajtrk in se pridruži otrokom v vrtcu pri zajtrku? Ali se to sodelovanje kaže še v kakšni drugi obliki?

Župan MOL gospod Zoran Janković se redno udeležuje akcije »*Tradicionalni slovenski zajtrk*«. Dogodek je letos že tretjič zapored potekal na območju celotne Mestne občine Ljubljana, vključenih pa je bilo preko 20 osnovnih šol.

V letu 2014 je bilo v tradicionalni zajtrk vključenih preko 3500 otrok iz MOL, med pa so v celoti priskrbeli kot donacijo čebelarji v MOL.

8. Ali objavljate v lokalnem glasilu in na spletu občine članke in obvestila na temo čebelarских dogodkov in aktivnosti na vašem območju?

MOL ima izredno aktualno *spletno stran* – <http://www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/ljubljansko-podezelje/>. Posebno mesto ima v sklopu predstavitve občine ravno podeželje. V okviru podeželja so predstavljena društva in njihove aktivnosti ter vsi dogodki, ki jih organizirajo, od predavanj do prireditev. Na spletni strani so objavljeni tudi vsi dogodki, ki jih organizirajo čebelarška društva.

Mestno *glasilo Ljubljana*, ki pride na 117.000 naslovov. Skoraj v vsaki številki predstavi bralcem tudi vsebine s podeželja. Vsaka izdaja ima rezerviran prostor za predstavitev določenih vsebin s podeželja. Tako je bil v številki 6 (2011 - <http://www.ljubljana.si/si/mol/publikacije/?year=2011>) objavljen obsežen članek v katerem je bilo predstavljeno čebelarstvo in čebelarji v MOL.

Čebelarstvo v MOL je bilo predstavljeno tudi v oddaji *Samo govort ne znajo (Radio DUR)*, kjer je poleg predstavitve čebelarstva, potekalo tudi obveščanje in apel vsem ki uporabljajo škropiva.

Čebelarji so redni gostje vseh promocijskih aktivnosti, ki potekajo v MOL. Redni gost in sodelujoči so na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, kjer redno pripravljajo predavanja na temo pomena medu in promovirajo dejavnost in zdravilne učinke medu.

9. Ali občina kot svoja protokolarna darila uporablja čebelje pridelke in izdelke ? Če je odgovor pozitiven, prosimo če jih navedete katere?

Trenutno MOL še nima čebeljih pridelkov in izdelkov v ponudbi protokolarnih daril, je pa v »Ljubljansko košarico«, vključenih več izdelkov petih ljubljanskih čebelarjev. S košarico MOL spodbuja lokalno pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov ter osvešča potrošnike o pomenu lokalno pridelane hrane.

10. Se v vaši občini na področju ohranjanja čebel in okolja ukvarjate še s kakšno aktivnostjo, ki je niste izpostavili v zgoraj naštetih vprašanjih?

Vsako leto so vsebine povezane s pomenom čebelarstva in uporabe medu v prehrani sestavni del izobraževalnih programov, ki jih MOL izvaja v okviru tehničnih pomoči, namenjene pa so v prvi vrsti ženskam.

Posebna pozornost je v MOL posvečena potrošnikom. V ta namen je bila pripravljena zloženka (<http://www.ljubljana.si/si/mol/publikacije/?category=68138>) v kateri so predstavljeni različni ponudniki kmetijskih pridelkov in izdelkov, med njimi tudi 15 čebelarjev s svojo ponudbo. Na ta način so potrošniki seznanjeni z možnostjo nakupa lokalno pridelane hrane.